

«Υποστήριξη της Δομής του ΕΑΔ για τον προγραμματισμό ή/και την υλοποίηση ενεργειών που προβλέπονται στο Σχέδιο Δράσης του, την καλύτερη οργάνωση του και την εύρυθμη λειτουργία του»

Εγχειρίδιο συμμετοχικών διαδικασιών

Δράση 1.2.1.3 Ανάπτυξη συμμετοχικών διαδικασιών

Αθήνα, Μάιος 2015

Εισαγωγή στη Συμμετοχική Ηγεσία

Βασικές μέθοδοι συμμετοχικών διαδικασιών

Η τέχνη της συγκομιδής

Εργαστήριο: εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών

Εισαγωγή στη Συμμετοχική Ηγεσία

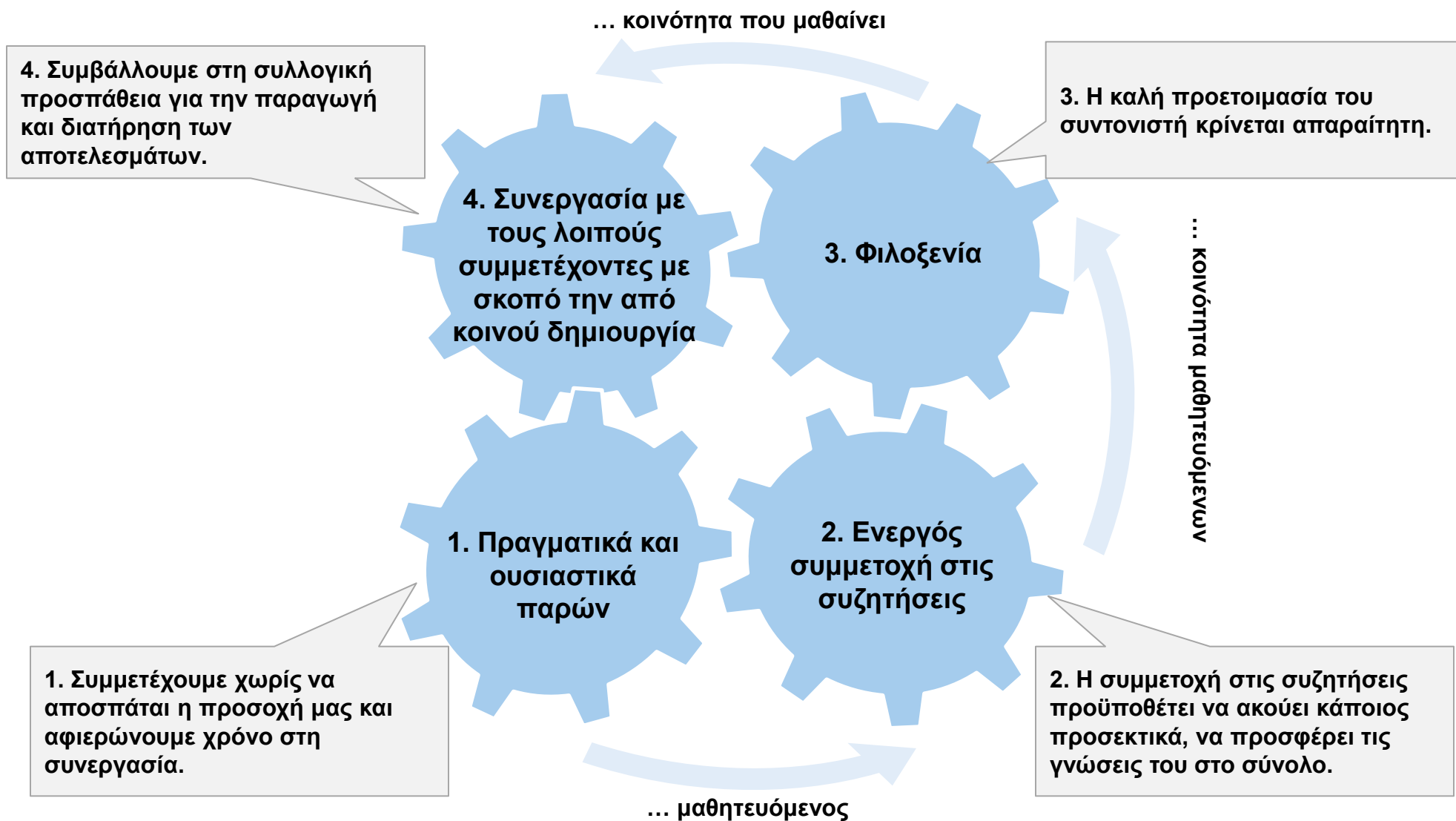
- Η τέχνη της συμμετοχικής ηγεσίας αφορά την τέχνη εκείνη που οδηγείται από την ενεργό συμμετοχή των εμπλεκομένων και τη συλλογική νοημοσύνη της ομάδας για τη δημιουργία βιώσιμων λύσεων.
- Αυτή η μορφή ηγεσίας χρησιμοποιείται ήδη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιδίως στους ακόλουθους τομείς:
 - Στρατηγική λήψης αποφάσεων
 - Διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους
 - Οργανωτική ανάπτυξη
 - Ανάπτυξη της ηγεσίας
 - Ευθυγράμμιση της διαχείρισης
 - Ανάπτυξη της ομάδας
 - Δέσμευση του προσωπικού
 - Συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και τμημάτων
 - Ανάπτυξη και την εμπύχωση δικτύων

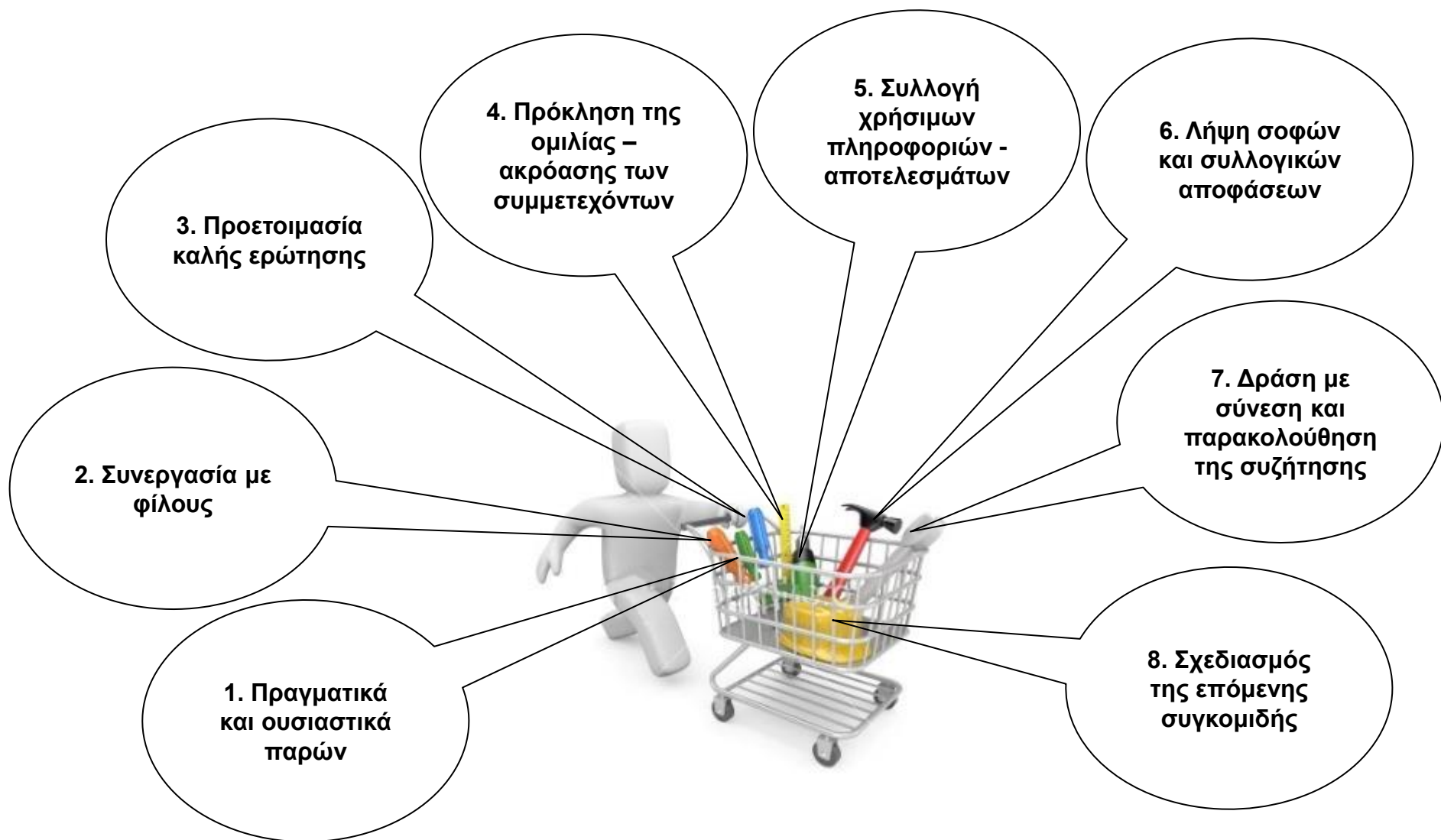
Η έννοια της συμμετοχικής ηγεσίας και η εφαρμογή αυτής μέσω των συμμετοχικών διαδικασιών κρίνεται ιδιαίτερα ωφέλιμη στα κοινωνικά δίκτυα.

Τα Δίκτυα μπορούν να επωφεληθούν από τη χρήση των διαδικασιών αυτών καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας τους, εφαρμόζοντας τις συμμετοχικές διαδικασίες σε διαφόρων τύπων δράσεις ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης, κατάρτισης, προβολής κλπ.

Βασικές αρχές που ακολουθούμε στη Συμμετοχική Ηγεσία

Σχεδιασμός συζητήσεων με χρήση 8 μικρών βοηθών

Ισχυρές ερωτήσεις

If I had an hour to solve a problem and my life depended on it, I would use the first 55 minutes to formulate the right question because as soon as I have identified the right question I can solve the problem in less than five minutes.

Albert Einstein

- Η χρήση σωστών ερωτήσεων αποτελεί τον πιο αποτελεσματικό τρόπο για την έναρξη μιας συζήτησης, αλλά και για τη διατήρηση αυτής.
- Μια ισχυρή ερώτηση πρέπει να επικεντρώνεται σε θέματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους συμμετέχοντες, να πυροδοτεί την περιέργειά τους και να τους ωθεί στην περαιτέρω διερεύνηση.
- Όταν προσκαλείτε άτομα να συμμετέχουν σε μια συνομιλία, είναι χρήσιμο να έχετε προετοιμάσει μια γενική ερώτηση, η οποία θα ενσαρκώνει το σκοπό της συνάντησης και θα προσκαλεί τους συμμετέχοντες να ανακαλύψουν από κοινού την απάντηση.
- Η ερώτηση αυτή – ερώτηση κλειδί – θα πρέπει να διαμορφωθεί με τη συνεργασία των βασικών συμμετεχόντων.
- Στη συνέχεια, η συζήτηση μπορεί να περιλαμβάνει και άλλες ερωτήσεις. Η χρήση ερωτήσεων εξασφαλίζει τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων προς διερεύνηση της απάντησης και επομένως κρίνεται ζωτικής σημασίας για μια επιτυχημένη συζήτηση.

Χρήσιμες οδηγίες για εξάσκηση των συντονιστών

- 1** *Επικέντρωση μόνο σε θέματα που έχουν σημασία*
- 2** *Αποφυγή κριτικών, υποθέσεων και βεβαιιοτήτων*
- 3** *Να μιλάει ένα άτομο κάθε φορά*
- 4** *Να ακούει ο ένας τον άλλον προσεκτικά*
- 5** *Να ακούνε όλοι οι συμμετέχοντες συλλογικά, ώστε να παράγονται βαθύτερα ερωτήματα*
- 6** *Σύνθεση και σύνδεση ιδεών*
- 7** *Επιβράδυνση του ρυθμού*
- 8** *Επίγνωση της επίδρασης του συντονιστή στην ομάδα*
- 9** *Αποδοχή διαφορετικών απόψεων*
- 10** *Συνεισφέρετε με το μυαλό και την καρδιά σας*
- 11** *Παίξτε, σχεδιάστε, ζωγραφίστε*
- 12** *Διασκεδάστε*

Εισαγωγή στη Συμμετοχική Ηγεσία

Βασικές μέθοδοι συμμετοχικών διαδικασιών

Η τέχνη της συγκομιδής

Εργαστήριο: εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών

Παραδειγματισμός από την κοινωνία των μελισσών

Συμμετοχική διαδικασία

Συγκομιδή

Επίτευξη συλλογικής γνώσης

Βασικές μέθοδοι συμμετοχικών διαδικασιών

1. Circle practice

2. World cafe

3. Appreciative Inquiry

4. Open space

5. Ritual dissent

6. Action learning

7. Collective mind-map

1. Circle Practice

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος εφαρμόζεται κυρίως σε ολιγομελείς ομάδες και δεν υφίσταται περιορισμός σε σχέση με τη θεματολογία της συζήτησης. Προτιμάται σαν μέθοδος λήψης αποφάσεων για περιπτώσεις που απαιτείται συναίνεση.
- Οι θέσεις των συμμετεχόντων τοποθετούνται κυκλικά. Ξεκινώντας γίνεται η διατύπωση του σκοπού της συζήτησης, προσδιορίζονται οι συμμετέχοντες, η διάρκεια της συζήτησης και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Στη συνέχεια αναλαμβάνει ένας εκ των συμμετεχόντων πρώτος το λόγο και η διαδικασία συνεχίζεται κυκλικά. Σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας είναι σημαντικό να τηρούνται οι αρχές και οι καλές πρακτικές της συζήτησης.

2. World Café

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος εφαρμόζεται σε μικρές και μεγάλες ομάδες για την ανάδειξη της συλλογικής σοφίας ενός συνόλου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διαφορετικούς σκοπούς.
- Οι συμμετέχοντες τοποθετούνται σε ομάδες 4-5 ατόμων ανά τραπέζι και ξεκινούν διαδοχικοί γύροι συζητήσεων διάρκειας 20-30 λεπτών. Στο τέλος κάθε γύρου ένα άτομο παραμένει στο τραπέζι ως οικοδεσπότης, ενώ οι υπόλοιποι μετακινούνται σε γειτονικά τραπέζια σαν πρεσβευτές ιδεών και γνώσεων.

3. Appreciative Inquiry

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος εφαρμόζεται σε άτομα, συνεργάτες, μικρές ομάδες και μεγάλους οργανισμούς, όταν απαιτείται μία νέα προοπτική, όταν είναι επιθυμητή η έναρξη μίας νέας διαδικασίας ή όταν πρόκειται για μια ομάδα που έχει αδρανήσει και επιθυμεί να επανακινητοποιηθεί.
- Σε πρώτη φάση γίνεται ο προσδιορισμός του στόχου της διαδικασίας. Στη συνέχεια γίνεται διερεύνηση των οργανωτικών διαδικασιών που αποδίδουν και οραματισμός των διαδικασιών που θα απέδιδαν στο μέλλον. Τέλος γίνεται προγραμματισμός και ιεράρχηση των διαδικασιών που αναμένεται να είναι αποδοτικές στο μέλλον και εφαρμογή του προτεινόμενου σχεδιασμού.

4. Open Space

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος εφαρμόζεται σε ομάδες από 10 έως και 1.000 άτομα, όταν υπάρχει διαφορετικότητα στους συμμετέχοντες και πολυπλοκότητα στο πρόβλημα, καθώς και σε καταστάσεις όπου υπάρχει ένταση και ανάγκη για λήψη γρήγορων αποφάσεων.
- Η ομάδα τοποθετείται σε κύκλο και ο συντονιστής ορίζει την έναρξη της διαδικασίας καλώντας τους συμμετέχοντες που έχουν θέματα προς συζήτηση να τα παραθέσουν. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες επιλέγουν τις συζητήσεις που θα παρακολουθήσουν. Στο τέλος όλοι οι συμμετέχοντες συνέρχονται σε κύκλο προκειμένου να μοιραστούν σχόλια, γνώσεις και δεσμεύσεις που έχουν προκύψει.

5. Ritual Dissent

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος χρησιμοποιείται σε εργαστήρια όπου δημιουργούνται τουλάχιστον 3 ομάδες με 3 συμμετέχοντες η κάθε μία, ενώ ο αριθμός των συμμετεχόντων δεν πρέπει να ξεπερνά τους 12. Εφαρμόζεται συνήθως στα πλαίσια μίας ευρύτερης διαδικασίας ώστε τα σχέδια δράσης που θα προκύψουν να είναι ισχυροποιημένα.
- Κάθε ομάδα συνέρχεται γύρω από ένα τραπέζι και σχεδιάζει λύση για το πρόβλημα. Εκπρόσωπος-ομιλητής κάθε τραπέζιού παρουσιάζει κυκλικά την προτεινόμενη λύση στο επόμενο τραπέζι. Μετά την παρουσίαση οι υπόλοιποι συμμετέχοντες σχολιάζουν τη λύση που πρότεινε, ενώ ο ομιλητής στρέφει την πλάτη του προς το τραπέζι και καταγράφει όσα σχολιάζονται.

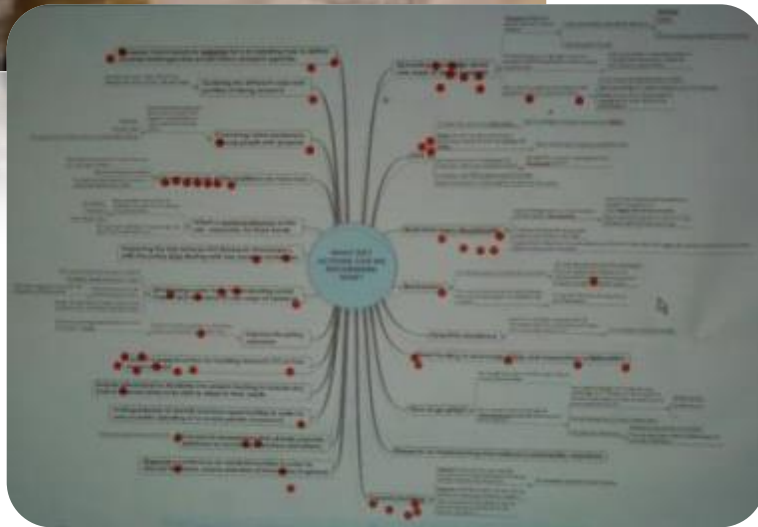
6. Action Learning

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος χρησιμοποιείται σε ομάδες μέχρι 8 ατόμων για επίλυση επειγόντων προβλημάτων που ανακύπτουν στο εργασιακό περιβάλλον.
- Η ομάδα συνέρχεται σε κύκλο και επιλέγεται ένας συντονιστής ο οποίος εισάγει το θέμα και διατυπώνει την πρώτη ερώτηση. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες απαντούν στην ερώτηση του συντονιστή και η διαδικασία συνεχίζεται ως ανταλλαγή ερωτήσεων και απαντήσεων μεταξύ μελών και συντονιστή.

7. Collective Mind-Map

Περιγραφή της μεθόδου

- Η μέθοδος χρησιμοποιείται σε μικρές και μεγάλες ομάδες για παραγωγή, οραματισμό, διάρθρωση και ταξινόμηση ιδεών και ως βοήθεια στη μελέτη, οργάνωση και επίλυση προβλημάτων και στη λήψη αποφάσεων.
- Η ομάδα συνέρχεται μπροστά από έναν πίνακα. Οι συμμετέχοντες που θέλουν να προτείνουν τις ιδέες τους γράφουν σε post-it τα οποία συλλέγονται το όνομά τους. Όταν ολοκληρωθεί η συλλογή των post-it, παρουσιάζουν ένας ένας τις ιδέες τους και ο συντονιστής τις καταγράφει σε έναν χάρτη με βάση το θέμα τους. Στο κέντρο του χάρτη βρίσκεται το κεντρικό θέμα της συζήτησης. Στο τέλος της διαδικασίας, οι συμμετέχοντες ψηφίζουν τις προτεραιότητες/δράσεις που απεικονίζονται στο χάρτη.

Εισαγωγή στη Συμμετοχική Ηγεσία

Βασικές μέθοδοι συμμετοχικών διαδικασιών

Η τέχνη της συγκομιδής

Εργαστήριο: εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών

Τα στάδια της συγκομιδής

- 1 Αίσθηση της ανάγκης
- 2 Προετοιμασία του εδάφους
- 3 Σχεδιασμός της συγκομιδής
- 4 Φύτευση των σπόρων
- 5 Φροντίδα της καλλιέργειας
- 6 Συλλογή των καρπών
- 7 Προετοιμασία και επεξεργασία των φρούτων
- 8 Δημιουργία συλλογικής έννοιας και νοήματος

Χρήσιμες Συμβουλές

- Η συγκομιδή πρέπει να γίνεται με συστηματικό τρόπο. Ο συντονιστής οφείλει να παρατηρεί τις απόψεις που επαναλαμβάνονται και να εντοπίζει τα σημεία που αναδεικνύονται.
- Χρήση μεταφορών, νοητικών μοντέλων και ιστοριών ώστε τα περίπλοκα θέματα να παρουσιάζονται με απλό τρόπο.
- Χρήση γραφικών και σχεδίων ώστε τα περίπλοκα θέματα να γίνονται διαχειρίσιμα και ορατά.

Μεθοδολογίες για συγκομιδή και σύγκλιση

Συγκομιδή με χρήση «θεριστών»

Δύο τουλάχιστον «θεριστές» κάθονται στον κύκλο μαζί με τους συμμετέχοντες, ο ένας δίπλα στον άλλον και καταγράφουν σε κάρτες τη συμβολή κάθε συμμετέχοντα στη συζήτηση.

Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση, τοποθετούν τις κάρτες σε ένα flipchart και ομαδοποιούν τις απόψεις των συμμετεχόντων, ώστε στη συνέχεια να καταγραφούν τα κύρια συμπεράσματα.

Συγκομιδή καρτών μετά από World Café ή Circle

Μετά από ένα World Café προσκαλέστε τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα βασικά συμπεράσματα ή ερωτήματα που προέκυψαν από τη συζήτηση και να τα καταγράψουν σε ένα post it.

Ένας καλός τρόπος συλλογής των post its είναι να ζητήσετε από τον καθένα να καταγράψει ένα μόνο ζήτημα/συμπέρασμα και οι υπόλοιποι να προσθέσουν κάτι επιπλέον στο ζήτημα αυτό.

Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν από τους συμμετέχοντες με φυσικό τρόπο ομάδες ζητημάτων /συμπερασμάτων.

Σαν συντονιστής, επιτρέψτε στην ομάδα να βγάλει τα συμπεράσματα και απλά υποστηρίξτε στην ομαδοποίηση.

Η ίδια μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για συζήτηση σε κύκλο με κάρτες που οι συμμετέχοντες θα ακουμπούν στο έδαφος.

Μεθοδολογίες για συγκομιδή και σύγκλιση

Συλλογή αποτελεσμάτων από flipchart sheets

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται στα περισσότερα είδη συμμετοχικών διαδικασιών (Open Space, World Café, Ritual Dissent, κλπ).

Ο συντονιστής ή οι ομιλητές τοποθετούν το flipchart στο κέντρο του κύκλου (στο δάπεδο) και μιλούν με τη σειρά για τα συμπεράσματα της συζήτησης (για τυχόν θέματα που ανέκυψαν, λύσεις και επόμενα βήματα).

Έκθεση / 'Maxi-Gallery Walk' μετά από διαδικασία Open Space

Στις περιπτώσεις μεγάλων ομάδων, που είναι δύσκολο να εφαρμοστεί η τεχνική του flipchart, μπορείτε να οργανώσετε την ομάδα σε δύο υποομάδες. Στην κάθε υποομάδα ένας συντονιστής θα ανακοινώσει πολύ σύντομα (σε 30 δευτερόλεπτα) τα κύρια συμπεράσματά του από τη συζήτηση, προκειμένου να προκαλέσει περισσότερους ανθρώπους να συμμετέχουν στη συζήτηση.

Όταν ολοκληρωθεί η εισήγηση, εφαρμόζονται οι αρχές του Open Space ξανά και οι συμμετέχοντες ενσωματώνονται στην υποομάδα που τους ενδιαφέρει.

Με τον τρόπο αυτό ο κάθε συντονιστής εμπλουτίζει τη συγκομιδή του με νέες προοπτικές.

Μεθοδολογίες για συγκομιδή και σύγκλιση

Ομαδοποίηση προσωπικών απόψεων

Η μέθοδος αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε συνδυασμό με τη διαδικασία 'Appreciative Inquiry'. Μετά το πέρας της φάσης των συνεντεύξεων, μπορεί ο συντονιστής να καλέσει κάθε συμμετέχοντα να γράψει σε μια κάρτα το ισχυρότερο σημείο της ιστορίας του.

Στη συνέχεια, μπορεί να καλέσει όλους τους συμμετέχοντες να ανακαλύψουν ποιος έχει καταγράψει παρόμοια ισχυρά σημεία.

Με τον τρόπο αυτό, οι συμμετέχοντες θα καταφέρουν να οργανωθούν σε σύντομο χρόνο σε ομάδες.

Αφού ολοκληρωθεί η ομαδοποίηση, μπορεί η κάθε ομάδα να ανακοινώσει τα ισχυρά της σημεία σε όλους και να τοποθετήσει τις κάρτες σε ένα λευκό τοίχο.

Η διαδικασία μπορεί να οδηγηθεί και σε επόμενο στάδιο, όπου οι συμμετέχοντες θα προτείνουν λύσεις ή βελτιώσεις στα ζητήματα που έθεσαν.

Συγκομιδή από προσωπικές συνεντεύξεις

Μετά από μια διαδικασία 'Appreciative Inquiry' μπορεί ο συντονιστής να συλλέξει τα συμπεράσματα κάθε συμμετέχοντα σε ξεχωριστές κόλλες χαρτιού.

Όταν επιστρέψουν οι συμμετέχοντες, θα τους καλέσει να τοποθετήσουν τις κόλλες στον τοίχο, ώστε να μπορεί ο καθένας να τις διαβάσει και να εμπνευστεί με περισσότερες ιδέες.

Μεθοδολογίες για συγκομιδή και σύγκλιση

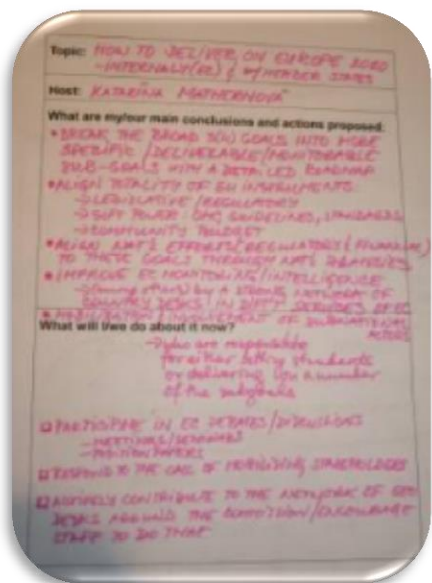
Υπόδειγμα συγκομιδής για τις Open space ή Pro Action Café συνεδρίες

Για τις διαδικασίες 'Open Space' και 'Pro Action Café' μπορούν να χρησιμοποιηθούν έτοιμα υποδείγματα συγκομιδής, τα οποία θα βοηθήσουν το συντονιστή να συλλέξει τα βασικά συμπεράσματα. Η συμπλήρωση των υποδειγμάτων μπορεί να γίνει σε μια κόλλα χαρτί, σε flipchart ή ακόμα και σε laptop, ενώ ο συντονιστής θα τα συμπληρώνει σε πραγματικό χρόνο. Τα αποτελέσματα θα παρουσιάζονται από το συντονιστή στην ολομέλεια.

Παράδειγμα υποδείματος:

Τίτλος: Ποιο είναι το ζήτημα, ερώτημα?

1. Περίληψη των βασικών σημείων και συμπερασμάτων
2. Προτεινόμενες δράσεις/επόμενα βήματα
3. Αλληλεπιδράσεις μεταξύ των συμμετεχόντων
4. Εντοπισμός επιπλέον βοήθειας και προσδιορισμός της πηγής που θα την παρέχει
5. Παρουσίαση συμμετεχόντων
6. Παρουσίαση ατόμου υπεύθυνου για την επικοινωνία
7. Δήλωση πρόθεσης για υλοποίηση περαιτέρω ενεργειών

Μεθοδολογίες για συγκομιδή και σύγκλιση

Συγκομιδή κατά την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας

Ένας καλός τρόπος για την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας είναι να προσκαλέσει ο συντονιστής τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα βασικά συμπεράσματα της συζήτησης και στη συνέχεια να τα γράψουν σε ένα χαρτί, να το ακουμπήσουν στο δάπεδο ακριβώς μπροστά τους και να διαβάσουν αυτό που έχουν γράψει.

Η μέθοδος αυτή επιτρέπει να ολοκληρωθεί μια διαδικασία στην οποία συμμετέχει μεγάλη ομάδα (για παράδειγμα 100 ατόμων) σε λιγότερο από 10 λεπτά.

Συγγραφή αναφοράς της διαδικασίας

Μια τέτοια αναφορά μπορεί να περιλαμβάνει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από όλη τη διαδικασία. Η μέθοδος αυτή δρα πάντα θετικά προς τους συμμετέχοντες, ειδικά αν προετοιμαστεί αμέσως μετά τη συνάντηση. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την ενημέρωση όσων δεν συμμετείχαν.

Ιδανικά, θα μπορούσε να οριστεί μια ομάδα «θεριστών», οι οποίοι αμέσως μετά τη συνάντηση θα προετοίμαζαν την αναφορά.

Ανάλογα με το περιεχόμενο και τις ανάγκες των συμμετεχόντων, η αναφορά μπορεί να αφορά μια περίληψη των βασικών συμπερασμάτων ή μια λεπτομερή περιγραφή αυτών.

Απεικόνιση: Φιλοξενία μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν οπτική επαφή με το ερώτημα στο οποίο θα κληθούν να απαντήσουν.

Τα άτομα που κατέχουν την προοπτική της στρατηγικής μπορούν επίσης να εμπλακούν στη διαδικασία, κάνοντας ερωτήματα.

Ο συντονιστής καθορίζει τους κανόνες της διαδικασίας, τους εξηγεί και προσκαλεί τους συμμετέχοντες να εμπλακούν.

Το 'τοπίο' της διαδικασίας δημιουργείται από την ομάδα 'θεριστών' και απεικονίζει σε μορφή διαγράμματος όλη τη διαδικασία. Ακόμη λειτουργεί σαν εργαλείο συγκομιδής κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Ο συντονιστής έχει ετοιμάσει:

- Το κέντρο της διαδικασίας με το ερώτημα και το υλικό που απαιτείται για τη συμμετοχή όλων
- Τον πίνακα στον οποίο οι συμμετέχοντες δημιουργούν την ατζέντα

Οι 'θεριστές' παρακολουθούν την έναρξη της διαδικασίας και προσπαθούν να αντιληφθούν αν όλα έχουν προγραμματιστεί σωστά.

Ένας έμπειρος συντονιστής επιβλέπει τη διαδικασία ώστε να βοηθήσει την ομάδα να εξοικειωθεί με τον τρόπο λειτουργίας και υποστηρίζει το βασικό συντονιστή, τόσο κατά την προετοιμασία όσο και μετά τη συνάντηση.

Ο υπεύθυνος υποστήριξης φροντίζει να λειτουργούν όλες οι συσκευές σωστά (οθόνες, μικρόφωνα κλπ).

Σύνοψη βασικών μεθόδων συμμετοχικών διαδικασιών

Μέθοδος	Χρήση	Μέγεθος Ομάδας	Ερώτημα	Τρόπος harvesting
Circle practice	Συναίνεση	Ολιγομελής	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets, θεριστές
World Café	Συλλογική σοφία	Ολιγομελής ή πολυμελής	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets
Appreciative Inquiry	Νέα προοπτική-νέα διαδικασία	Ολιγομελής ή πολυμελής	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets, ομαδοποίηση προσωπικών απόψεων, προσωπικές συνεντεύξεις
Open space	Επίλυση πολύπλοκου προβλήματος	Ολιγομελής ή πολυμελής	Αποφασίζονται ένα ή πολλά θέματα από τους συμμετέχοντες	Flipchart sheets, Maxi-Gallery Walk, Φόρμα συγκομιδής
Ritual dissent	Ενδυνάμωση προτάσεων	Έως 12 συμμετέχοντες	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets
Action learning	Επίλυση επειγόντων προβλημάτων	Έως 8 συμμετέχοντες	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets
Collective mind-map	Παραγωγή ιδεών και επίλυση προβλημάτων	Ολιγομελής ή πολυμελής	Προ-αποφασισμένο	Flipchart sheets

Εισαγωγή στη Συμμετοχική Ηγεσία

Βασικές μέθοδοι συμμετοχικών διαδικασιών

Η τέχνη της συγκομιδής

Εργαστήριο: εφαρμογή συμμετοχικών διαδικασιών

Open space

Βασικά Χαρακτηριστικά

- Η ατζέντα καθορίζεται από τους συμμετέχοντες που επιθυμούν να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο.
- Εφαρμόζεται εξαιρετικά στις περιπτώσεις που υπάρχει:
 - διαφοροποίηση των συμμετεχόντων
 - ανάγκη για άμεση λήψη απόφασης
 - μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων (αν και εφαρμόζεται και σε μικρές ομάδες)

«Αν βρεθείς σε μια κατάσταση στην οποία δεν συμβάλλεις αλλά ούτε μαθαίνεις, μετακινήσου κάπου αλλού.»

Open space session – Βασικά Βήματα

1. Καλωσόρισμα από το Συντονιστή
(5')

2. Ο Συντονιστής ζητά από
εθελοντές (συνέδρους) να
προτείνουν θέματα προς συζήτηση
(15')

3. Έναρξη και ολοκλήρωση της
διαδικασίας (20')

4. Συγκομιδή (20')

Open space session – Βασικά Βήματα

1. Καλωσόρισμα από το Συντονιστή (5')

2. Ο Συντονιστής ζητά από εθελοντές (συνέδρους) να προτείνουν θέματα προς συζήτηση (15')

3. Έναρξη και ολοκλήρωση της διαδικασίας (20')

4. Συγκομιδή (20')

Ο Συντονιστής προσκαλεί τους συμμετέχοντες να μπουν στον κύκλο, να γράψουν το ζήτημα που τους απασχολεί σε ένα χαρτί και να το ανακοινώσουν στην ολομέλεια.

Κάθε σύνεδρος, κολλάει το χαρτί του σε ένα σημείο στον τοίχο, καθορίζοντας το χώρο στον οποίο θα γίνει η συζήτηση.

Open space session – Βασικά Βήματα

1. Καλωσόρισμα από το Συντονιστή (5')

2. Ο Συντονιστής ζητά από εθελοντές (συνέδρους) να προτείνουν θέματα προς συζήτηση (15')

3. Έναρξη και ολοκλήρωση της διαδικασίας (20')

4. Συγκομιδή (20')

Οι συμμετέχοντες επιλέγουν το ζήτημα στο οποίο επιθυμούν να εμπλακούν και κατευθύνονται προς τον αντίστοιχο χώρο.

Ξεκινούν οι συζητήσεις.

Σε κάθε ομάδα ορίζεται εθελοντικά ένας rapporteur ο οποίος κρατά σημειώσεις.

Στο τέλος της συζήτησης, ο rapporteur κολλάει τις σημειώσεις του στον τοίχο με τα νέα.

Open space session – Βασικά Βήματα

1. Καλωσόρισμα από το Συντονιστή (5')

2. Ο Συντονιστής ζητά από εθελοντές (συνέδρους) να προτείνουν θέματα προς συζήτηση (15')

3. Έναρξη και ολοκλήρωση της διαδικασίας (20')

4. Συγκομιδή (20')

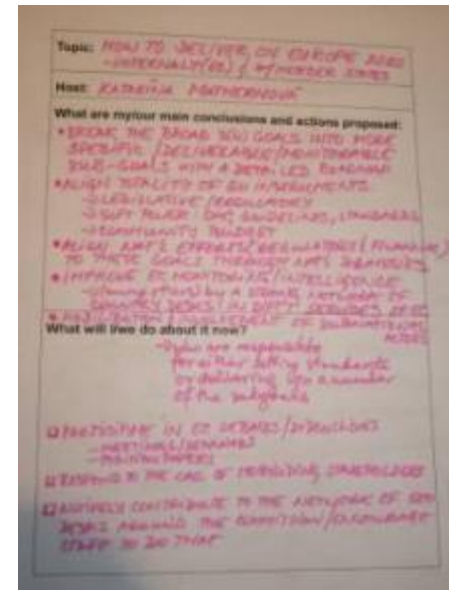

Οι ομάδες συγκεντρώνονται ξανά σε κύκλο και οι rapporteur ανακοινώνουν τα βασικά συμπεράσματα κάθε συζήτησης.

Στο τέλος οι συμμετέχοντες μπορούν να περιηγηθούν στον τοίχο με τα νέα.

Εναλλακτικά, οι rapporteur συμπληρώνουν έτοιμες φόρμες με τις εξής πληροφορίες:

1. **Τίτλος ζητήματος**
2. **Σημαντικότερα σημεία που συζητήθηκαν**
3. **Προτεινόμενα επόμενα βήματα**
4. **Από ποιον χρειαζόμαστε υποστήριξη;**
5. **Ποιοι συμμετείχαν στη συνάντηση;**
6. **Ποιος είναι ο συντονιστής;**
7. **Ποιος επιθυμεί να συμμετέχει στα επόμενα βήματα;**

World cafe

Βασικά Χαρακτηριστικά

- Το world cafe είναι κατάλληλο για τη δημιουργία διαλόγου σε μικρές και μεγάλες ομάδες.
- Η διαδικασία είναι ευέλικτη και μπορεί να προσαρμοστεί για να εξυπηρετήσει διάφορους σκοπούς: διανομή πληροφορήσης, ενδυνάμωση σχέσεων και σχεδιασμό δράσεων.
- Αποσκοπεί στην ανάδειξη της συλλογικής σοφίας ενός μεγάλου συνόλου διαφορετικών ανθρώπων.

World café session – Βασικά Βήματα

1. Επιλογή Συντονιστή

2. Καθορισμός βασικού ερωτήματος

3. Προετοιμασία της διαδικασίας (10')

4. Καταγραφή απαντήσεων (35')

5. Συγκομιδή (15')

World café session – Βασικά Βήματα

1. Επιλογή Συντονιστή

.....?

2. Καθορισμός βασικού ερωτήματος

.....?

3. Προετοιμασία της διαδικασίας (10')

4. Καταγραφή απαντήσεων (35')

5. Συγκομιδή (15')

World café session – Βασικά Βήματα

1. Επιλογή Συντονιστή

2. Καθορισμός βασικού ερωτήματος

3. Προετοιμασία της διαδικασίας (10')

4. Καταγραφή απαντήσεων (35')

5. Συγκομιδή (15')

3.1 Τίθεται το ερώτημα και επεξηγείται.

3.2 Ζητείται σε κάθε τραπέζι:

- να συζητήσει το ερώτημα και να καταγράψει απαντήσεις στο χαρτί flipchart πάνω στο τραπέζι. Στο χαρτί γράφονται οι απαντήσεις χωρίς οργάνωση (σαν brainstorming).
- να επιλέξει τον rapporteur του ο οποίος θα παρουσιάσει τα συμπεράσματα του τραπέζιού.

3.3 Ο Συντονιστής ανακοινώνει πόσο χρόνο έχουν για την καταγραφή ιδεών και απαντήσεων (15'). Τονίζεται η σημασία τήρησης του χρόνου για να ολοκληρωθεί η διαδικασία.

3.4 Απαντούμε σε ερωτήσεις αν υπάρχουν.

World café session

1. Επιλογή Συντονιστή

2. Καθορισμός βασικού ερωτήματος

3. Προετοιμασία της διαδικασίας (10')

4. Καταγραφή απαντήσεων (35')

5. Συγκομιδή (15')

4.1 Κάθε τραπέζι δουλεύει στο ερώτημα και καταγράφει στο χαρτί flipchart τις απαντήσεις.

4.2 μετά από 10 λεπτά ο Συντονιστής τους υπενθυμίζει ότι μένουν 5 λεπτά.

4.3 Ο Συντονιστής ζητά από τον οικοδεσπότη να παραμείνει στο τραπέζι, ενώ οι υπόλοιποι συμμετέχοντες μετακινούνται στα γειτονικά τραπέζια. Ο οικοδεσπότης αναφέρει σύντομα τα συμπεράσματα της προηγούμενης ομάδας και η διαδικασία ξεκινά από την αρχή.

4.4 10 λεπτά πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας ο Συντονιστής ζητά από τους rapporteur να καταγράψουν τα βασικά συμπεράσματα σε post its.

World café session

1. Επιλογή Συντονιστή

2. Καθορισμός βασικού ερωτήματος

3. Προετοιμασία της διαδικασίας (10')

4. Καταγραφή απαντήσεων (35')

5. Συγκομιδή (15')

- 5.1 Ο Συντονιστής ζητά από τους rapporteur να ανακοινώσουν τα συμπεράσματα του τραπέζιού που έχουν καταγραφεί στα post its (ένα τραπέζι κάθε φορά).
- 5.2 Ο Συντονιστής και οι βοηθοί του ομαδοποιούν τις απαντήσεις κολλώντας τα post its στον τοίχο.
- 5.3 Ο Συντονιστής κάνει μια σύνοψη των συμπερασμάτων.